

**Zakres materiału i wymagania podstawy programowej z matematyki
dla III klasy czteroletniego liceum – zakres podstawowy**

Zakres materiału

<p>I Figury na płaszczyźnie. Część 2 - powtórka</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pole koła. Długość okręgu 2. Własności kątów środkowych i kątów wpisanych 3. Proste i okręgi 4. Okrąg opisany na trójkącie. Okrąg wpisany w trójkąt 5. Własności wielokątów. Wielokąty foremne 	<p>II Trygonometria</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tangens kąta ostrego 2. Sinus i cosinus kąta ostrego 3. Obliczenia trygonometryczne 4. Zastosowania trygonometrii 5. Wartości funkcji trygonometrycznych dla kątów $30^\circ, 45^\circ$ i 60° 6. Związki między funkcjami trygonometrycznymi 7. Twierdzenie sinusów 8. Twierdzenie cosinusów
<p>III Figury w przestrzeni</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Graniastopy 2. Ostrosłupy 3. Walec 4. Stożek 5. Kula 	<p>IV Wyrażenia wymierne</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wyrażenia wymierne 2. Równania wymierne 3. Przekształcanie wyrażeń algebraicznych 4. Hiperbola. Przesuwanie hiperboli
<p>V Ciągi</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Przykłady ciągów 2. Ciąg arytmetyczny 3. Suma wyrazów ciągu arytmetycznego 4. Ciąg geometryczny 5. Suma wyrazów ciągu geometrycznego 6. Procent prosty i procent składany 	<p>VI Figury podobne</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Twierdzenie Talesa i twierdzenie odwrotne do twierdzenia Talesa 2. Wielokąty podobne 3. Cechy podobieństwa trójkątów 4. Cechy podobieństwa trójkątów (cd.) 5. Pola figur podobnych
<p>VII Stereometria</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wielościany i inne figury przestrzenne 2. Figury obrotowe i inne figury przestrzenne 3. Proste i płaszczyzny w przestrzeni 4. Przekroje graniastopów 5. Bryły podobne 	<p>VIII Statystyka</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Przybliżenia 2. Średnia arytmetyczna, mediana, dominanta 3. Średnia ważona 4. Odchylenie standardowe

Wymagania edukacyjne

W XLIII LO wyróżnia się następujące wymagania programowe zgodne z IV etapem nauczania matematyki:

- **K** – konieczne, obowiązujące na ocenę dopuszczającą, dotyczą zagadnień elementarnych, stanowiących podstawę, zatem powinny być opanowane przez każdego ucznia,
- **P** – podstawowe obowiązujące na ocenę dostateczną, zawierają wymagania z poziomu (K) wzbogacone o typowe problemy o niewielkim stopniu trudności,
- **R** – rozszerzające obowiązujące na ocenę dobrą, zawierające wymagania z poziomów (K) i (P), dotyczą bardziej złożonych i nieco trudniejszych zagadnień,
- **D** – dopełniające obowiązujące na ocenę bardzo dobrą zawierające wymagania z poziomów (K), (P) i (R), dotyczą zagadnień problemowych, wymagających umiejętności przetwarzania przyswojonych informacji,
- **W** – wykraczające (W), których opanowanie uzasadnia wystawienie oceny celującej, dotyczą zagadnień łączących w sobie kilka działów matematyki, zmuszających do twórczej analizy problemu, oryginalnego rozwiązania oraz biegłego posługiwania się nabytą wiedzą.

Przydział wymagań do poszczególnych ocen szkolnych:

- ocena dopuszczająca – wymagania na poziomie (K),
- ocena dostateczna – wymagania na poziomie (K) i (P),
- ocena dobra – wymagania na poziomie (K), (P) i (R),
- ocena bardzo dobra – wymagania na poziomie (K), (P), (R) i (D),
- ocena celująca – wymagania na poziomie (K), (P), (R), (D) i (W),
- klasyfikacja podwójna, np. K-P, oznacza, że prostsze zadania dotyczące danego zagadnienia należy traktować jako wymagane na poziomie K, a trudniejsze — P

Figury na płaszczyźnie. Część 2 - powtórka			
	Uczeń zna:	Uczeń rozumie:	Uczeń potrafi:
Pole koła. Długość okręgu	<ul style="list-style-type: none"> • pojęcia koła i okręgu oraz kąta środkowego (K) • wzory na obliczanie obwodu i pola koła (K) • wzory na obliczanie długości łuku i pola wycinka kołowego (K) 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnienie wzoru na pole koła (R) 	<ul style="list-style-type: none"> • obliczyć pole i obwód koła (K–P) • obliczyć długość łuku i pole wycinka koła (P) • obliczyć pole i obwód figur, których elementami są koła, okręgi lub ich części (P–R) • rozwiązać zadania na obliczanie pól i obwodów kół oraz długości łuków i pól wycinków kół (D–W)
Własności kątów środkowych i kątów wpisanych	<ul style="list-style-type: none"> • pojęcia kąta wpisanego i kąta środkowego (K) • twierdzenia dotyczące kątów wpisanych i środkowych (K–P) 	<ul style="list-style-type: none"> • pojęcie kąta wpisanego i środkowego opartego na danym łuku (K) 	<ul style="list-style-type: none"> • obliczać miarę kąta wpisanego (środkowego), mając daną miarę kąta środkowego (wpisanego) opartego na tym samym łuku (K) • stosować twierdzenia dotyczące kątów wpisanych i środkowych (K–P) • rozwiązać zadania wykorzystujące wzajemne zależności pomiędzy kątami wpisanymi i środkowymi opartymi na tym samym łuku (R–D)
Proste i okręgi	<ul style="list-style-type: none"> • możliwe wzajemne położenia prostej i okręgu na płaszczyźnie (K) • fakt prostokątności stycznej do promienia łączącego środek okręgu z punktem styczności (K) • własności stycznej do okręgu (P) • twierdzenie o kącie między styczną a cięciwą (P) • twierdzenie o związkach miarowych między odcinkami stycznymi (R) • możliwe wzajemne położenia dwóch okręgów na płaszczyźnie (K) • pojęcie okręgów rozłącznych, 		<ul style="list-style-type: none"> • rozwiązać zadania dotyczące wzajemnego położenia prostej i okręgu oraz wzajemnego położenia dwóch okręgów na płaszczyźnie (P) • korzystać z własności stycznej do okręgu (P) • korzystać z twierdzenia o związkach miarowych między odcinkami stycznymi (R) • określić wzajemne położenie dwóch okręgów, znając ich promienie i odległość między ich środkami (P) • obliczyć odległość między środkami okręgów, znając ich promienie i położenie (P) • rozwiązać zadanie dotyczące wzajemnego położenia prostej i okręgu oraz wzajemnego położenia dwóch okręgów na płaszczyźnie (R) • rozwiązać zadanie tekstowe związane ze wzajemnym położeniem

	przecinających się i stycznych (K)		okręgów (R–D)
Okrąg opisany na trójkącie. Okrąg wpisany w trójkąt	<ul style="list-style-type: none"> pojęcia: symetralna odcinka, wielokąt wpisany w okrąg (K) twierdzenie o okręgu opisanym na trójkącie (K) pojęcia: dwusieczna kąta, wielokąt opisanym na okręgu (K) twierdzenie o okręgu wpisanym w trójkąt (K) 		<ul style="list-style-type: none"> narysować dowolny trójkąt wpisany w okrąg (K) narysować dowolny trójkąt opisany na okręgu (K) obliczyć promień okręgu opisanego na trójkącie prostokątnym o danych przyprostokątnych (P) obliczyć miary kątów w trójkątach opisanym na okręgu (wpisanym w okrąg): <ul style="list-style-type: none"> na podstawie rysunku (P) na podstawie opisu (P–R) rozwiązać zadania związane z okręgami opisanymi na trójkątach (R–D) rozwiązać zadania związane z okręgami wpisanymi w trójkąty (R–D)
Własności wielokątów. Wielokąty foremne	<ul style="list-style-type: none"> pojęcia: wielokąt wypukły i wielokąt niewypukły (P) twierdzenie o sumie miar kątów n-kąta (P) twierdzenie o liczbie przekątnych w n-kącie pojęcie: wielokąt foremny (K) twierdzenie o mierze kąta n-kąta foremnego (P) 		<ul style="list-style-type: none"> obliczyć sumę miar wielokąta (K) obliczyć liczbę przekątnych wielokąta (P) obliczyć promień okręgu wpisanego w trójkąt równoboczny o danym boku lub opisanego na takim trójkącie (P) obliczyć długość boku trójkąta równobocznego, znając promień okręgu wpisanego (opisanego) w ten trójkąt (na tym trójkącie) (P–R) obliczyć miarę kąta wielokąta foremnego (K) rozwiązać zadanie związane z okręgami opisanymi na wielokątach foremnym (R–D) rozwiązać zadanie związane z okręgami wpisanymi w wielokąty foremne (R–D) uzasadnić wskazane tezy (R–D)
Trygonometria			
	Uczeń zna:	Uczeń rozumie:	Uczeń potrafi:
Tangens kąta ostrego	<ul style="list-style-type: none"> pojęcie tangensa kąta ostrego w trójkącie prostokątnym (K) związek między procentowym nachyleniem drogi a wartością tangensa kąta nachylenia drogi do poziomu (P–R) 		<ul style="list-style-type: none"> obliczyć tangens kąta ostrego (K) obliczyć długości boków trójkąta prostokątnego, mając wśród danych tangens jednego z kątów ostrych (K–P) konstruować kąt ostry, znając jego tangens (P) porządkować wartości tangensów kątów ostrych (P) rozwiązać zadania tekstowe, wykorzystując wiadomości o tangensie (R)

Sinus i cosinus kąta ostrego	<ul style="list-style-type: none"> pojęcia: sinus kąta ostrego i cosinus kąta ostrego w trójkącie prostokątnym (K) 		<ul style="list-style-type: none"> obliczyć tangens, sinus, cosinus kąta ostrego (K) konstruować kąt, znając jego sinus (cosinus lub tangens) (P-R) konstruować trójkąt prostokątny, znając sinus (cosinus lub tangens) jednego kąta oraz bok (P-R) rozwiązać trójkąty <ul style="list-style-type: none"> prostokątne i równoramienne (P), dowolne (R) porządkować wartości funkcji trygonometrycznych kątów ostrych (R-D)
Obliczenia trygonometryczne			<ul style="list-style-type: none"> odczytać z tablic lub obliczyć za pomocą kalkulatora przybliżoną wartość tangensa (sinusa lub cosinusa) danego kąta lub miarę kąta, mając daną wartość funkcji trygonometrycznej (K) obliczyć miary kątów (długości boków) trójkąta, znając długości jego boków (miarę jednego z kątów) (P-R) rozwiązać zadania tekstowe, wykorzystując wiadomości o poznanych funkcjach trygonometrycznych (R)
Zastosowania trygonometrii			<ul style="list-style-type: none"> rozwiązać zadania tekstowe osadzone w kontekście praktycznym, wykorzystując wiadomości o sinusie, cosinusie oraz tangensie (P) rozwiązać zadania tekstowe osadzone w kontekście praktycznym, wykorzystując wiadomości o sinusie, cosinusie oraz tangensie (R-D)
Wartości funkcji trygonometrycznych dla kątów $30^\circ, 45^\circ$ i 60°	<ul style="list-style-type: none"> wartości funkcji trygonometrycznych dla kątów $30^\circ, 45^\circ$ i 60° (K) 	<ul style="list-style-type: none"> sposób wyznaczania wartości funkcji trygonometrycznych kątów $30^\circ, 45^\circ$ i 60° (P) 	<ul style="list-style-type: none"> rozwiązać trójkąty prostokątne (P) rozwiązać zadania tekstowe, wykorzystując wiadomości o funkcjach trygonometrycznych kątów $30^\circ, 45^\circ$ i 60° (R)
Związki między funkcjami trygonometrycznymi	<ul style="list-style-type: none"> podstawowe tożsamości trygonometryczne (K) związki między funkcjami trygonometrycznymi kąta α i kąta $90^\circ - \alpha$ (K) 		<ul style="list-style-type: none"> obliczyć wartości funkcji trygonometrycznych, mając daną wartość jednej z nich (P) przekształcać wyrażenia, stosując tożsamości trygonometryczne (P-R) sprawdzić tożsamość trygonometryczną (P-R) przekształcić wyrażenia, stosując tożsamości trygonometryczne (D) sprawdzać tożsamości trygonometryczne (D)
Funkcje trygonometryczne kątów	<ul style="list-style-type: none"> pojęcia: funkcje trygonometryczne kąta rozwartego (K) 	<ul style="list-style-type: none"> pojęcia: funkcje trygonometryczne kąta rozwartego (P) 	<ul style="list-style-type: none"> obliczyć sinusy, cosinusy i tangensy kątów rozwartych (P) odczytać z tablic lub obliczać za

od 0° do 180°	<ul style="list-style-type: none"> wzory redukcyjne (P) związek między tangensem kąta nachylenia prostej $y = ax + b$ do osi x a jej współczynnikiem kierunkowym (K) wzór na pole trójkąta $P = \frac{1}{2} ab \sin \alpha$ (K) sposób zaznaczania kątów w układzie współrzędnych (P) 		<p>pomocą kalkulatora wartość sinusa, cosinusa i tangensa danego kąta lub miarę kąta, mając dany jego sinus, cosinus lub tangens (P)</p> <ul style="list-style-type: none"> konstruować kąt, znając jego sinus (cosinus lub tangens) (P–R) obliczyć pole trójkąta, znając długości dwóch boków oraz kąt pomiędzy nimi (P–R) wyznaczyć miarę kąta, pod jakim jest nachylona prosta $y = ax + b$ do osi x oraz zapisywać wzór funkcji liniowej, znając jej wykres i kąt nachylenia do osi x (P–R) rozwiązać zadania, wykorzystując wiadomości o sinusie, cosinusie i tangensie (R–D)
Twierdzenie sinusów	<ul style="list-style-type: none"> twierdzenie sinusów (K) twierdzenie sinusów dla trójkątów wpisanych w okrąg (R) 		<ul style="list-style-type: none"> rozwiązać trójkąty, stosując twierdzenie sinusów (P) znaleźć związki miarowe w wielokątach, stosując twierdzenie sinusów (P–R) sprawdzić tożsamości, wykorzystując twierdzenie sinusów (P–R) rozwiązać zadania tekstowe, wykorzystując twierdzenie sinusów (D)
Twierdzenie cosinusów	<ul style="list-style-type: none"> twierdzenie cosinusów (K) uogólnione twierdzenie odwrotne do twierdzenia Pitagorasa (R) 		<ul style="list-style-type: none"> rozwiązać trójkąty, stosując twierdzenie cosinusów (P) znaleźć związki miarowe w figurach płaskich, stosując twierdzenie cosinusów (P) obliczyć pole trójkąta i czworokąta, stosując twierdzenia sinusów i cosinusów (P–R) klasyfikować trójkąty wg kątów, wykorzystując uogólnione twierdzenie odwrotne do twierdzenia Pitagorasa (R) rozwiązać zadania tekstowe, wykorzystując twierdzenie sinusów i twierdzenie cosinusów (D–W)
Figury w przestrzeni			
	Uczeń zna:	Uczeń rozumie:	Uczeń potrafi:
Graniastosłupy	<ul style="list-style-type: none"> pojęcia: graniastosłup prosty, graniastosłup pochyły, graniastosłup prawidłowy (K) sposób obliczania pola powierzchni graniastosłupa (K) wzór na objętość graniastosłupa (K) 	<ul style="list-style-type: none"> sposób obliczania pola powierzchni graniastosłupa (K) wzór na objętość graniastosłupa (K) 	<ul style="list-style-type: none"> określić cechy graniastosłupów (K–P) obliczyć długości odcinków w graniastosłupie (P–R) obliczyć pole powierzchni i objętość graniastosłupa (K–R) rozwiązać zadanie dotyczące praktycznego zastosowania wiadomości o graniastosłupach (R–W)
Ostrosłupy	<ul style="list-style-type: none"> pojęcia: wierzchołek 	<ul style="list-style-type: none"> sposób obliczania 	<ul style="list-style-type: none"> określić cechy ostrosłupów (K–P)

	<p>ostrosłupa, spodek wysokości, ostrosłup prawidłowy, czworościan, czworościan foremny (K)</p> <ul style="list-style-type: none"> • sposób obliczania pola powierzchni ostrosłupa (K) • wzór na obliczanie objętość ostrosłupa (K) 	<p>pola powierzchni ostrosłupa (K)</p> <ul style="list-style-type: none"> • wzór na obliczanie objętość ostrosłupa (K) 	<ul style="list-style-type: none"> • obliczyć długości odcinków w ostrosłupie (P–R) • obliczyć pole powierzchni i objętość ostrosłupa (K–R) • rozwiązać zadanie na praktyczne zastosowanie wiadomości o ostrosłupach (R–W)
Walec	<ul style="list-style-type: none"> • własności walca (K) • pojęcia: tworząca walca, podstawa walca, promień podstawy, wysokość walca, oś obrotu, przekrój osiowy walca (K) • wzór na pole powierzchni walca (K) • wzór na objętość walca (K) 	<ul style="list-style-type: none"> • jak powstaje walec (P) • pojęcia: tworząca walca, podstawa, promień podstawy, wysokość walca, oś obrotu, przekrój osiowy walca (K) • uzasadnienie wzorów na pole powierzchni i objętości walca (P) 	<ul style="list-style-type: none"> • rysować rzut walca (K) • rysować siatkę walca (K) • obliczyć pole powierzchni i objętość walca (K–R) • rozwiązać zadanie dotyczące praktycznego zastosowania wiadomości o walcach (R–D)
Stożek	<ul style="list-style-type: none"> • definicję stożka (K) • pojęcia: podstawa, promień podstawy, tworząca, wysokość stożka (K) • pojęcia: oś obrotu, przekrój osiowy stożka, spodek wysokości, kąt rozwarcia stożka (K) • wzory na obliczanie pola powierzchni i objętości stożka (K) 	<ul style="list-style-type: none"> • jak powstaje stożek (P) • pojęcia: podstawa, promień podstawy, tworząca, wysokość stożka (K) • pojęcia: oś obrotu, przekrój osiowy stożka, spodek wysokości, kąt rozwarcia stożka (K) • uzasadnienie wzorów na pole powierzchni i objętości stożka (P) 	<ul style="list-style-type: none"> • rysować rzut stożka (K) • obliczyć pole powierzchni i objętość stożka (K–R) • rozwiązać zadanie dotyczące praktycznego zastosowania wiadomości o stożkach (R–D) • obliczyć objętość brył powstałych ze sklejenia ze sobą stożków i walców, w wyniku wycięcia stożków lub walców z innych stożków lub walców (R–D) • obliczyć objętość bryły powstałej z obrotu trójkąta lub czworokąta (R–D)
Kula	<ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: kula, sfera (K) • pojęcia: środek, promień, średnica, koło wielkie kuli (K) • wzory na obliczanie pola powierzchni i objętości kuli (K) 	<ul style="list-style-type: none"> • różnice pomiędzy kulą i sferą (K) • pojęcia: środek, promień, średnica, koło wielkie kuli (K) • uzasadnienie wzorów na pole powierzchni i objętości kuli (P) 	<ul style="list-style-type: none"> • rysować rzut kuli (K) • obliczyć pole powierzchni i objętość kuli (K–R) • obliczyć pole przekroju kuli (P–R) • obliczyć pole powierzchni i objętość kuli (R–D) • rozwiązać zadania na obliczanie pól powierzchni i objętości brył wpisanych w kulę i opisanych na kuli (R–W) • obliczyć objętość brył powstałych ze sklejenia brył obrotowych (R–D) • obliczyć objętość bryły powstałej z obrotu figury geometrycznej (R–D) • uzasadnić wskazane tezy (R–D)

Wyrażenia wymierne			
	Uczeń zna:	Uczeń rozumie:	Uczeń potrafi:
Wyrażenia wymierne	<ul style="list-style-type: none"> definicję wyrażenia wymiernego (K) pojęcie dziedziny wyrażenia wymiernego (K) 	<ul style="list-style-type: none"> potrzebę określenia dziedziny wyrażenia wymiernego (K) 	<ul style="list-style-type: none"> określić dziedzinę wyrażenia wymiernego (K–R) doprowadzić wyrażenia wymierne do najprostszej postaci stosując: <ul style="list-style-type: none"> wyłączanie wspólnego czynnika poza nawias (K) wzory skróconego mnożenia (K–P) rozkład trójmianu kwadratowego na czynniki w zależności od znaku wyróżnika Δ (K–R) podać przykłady wyrażen wymiernych spełniających dane warunki (P–R) rozwiązać równania wielomianowe (K–D) określić dziedzinę wyrażenia wymiernego oraz wykonywać działania na wyrażeniach wymiernych (R–D) rozwiązać zadania z zastosowaniem wyrażen wymiernych (R–W)
Równania wymierne	<ul style="list-style-type: none"> definicję równania wymiernego (K) sposoby rozwiązywania równań wymiernych (K–P) 	<ul style="list-style-type: none"> sposoby rozwiązywania równań wymiernych (K–P) 	<ul style="list-style-type: none"> rozwiązać równania wymierne (K–R) określić założenia, przy których dane równanie wymierne ma sens (K–R) podać miejsca zerowe funkcji (P–R) rozwiązać równania wymierne (R–D) rozwiązać zadania z zastosowaniem równań wymiernych (R–D)
Przekształcanie wyrażeń algebraicznych			<ul style="list-style-type: none"> przekształcić wzory, aby wyznaczyć wskazaną wielkość (K–R) przekształcić wzory, aby wyznaczyć wskazaną wielkość (R–D) uzasadnić wskazane tezy (R–D)
Hiperbola. Przesuwanie hiperboli	<ul style="list-style-type: none"> definicję hiperboli (K) zasady sporządzania wykresów funkcji: $y=-f(x)$, $y=f(x+a)+b$, gdy dany jest wykres funkcji $y=f(x)$ (P–D) pojęcie asymptoty poziomej i asymptoty pionowej hiperboli (K–P) 	<ul style="list-style-type: none"> pojęcie asymptot poziomej i pionowej wykresu funkcji $f(x)=a/x$, $a \neq 0$ (K) położenie gałęzi hiperboli w zależności od znaku a (K) zasady sporządzania wykresów funkcji: $y=-f(x)$, oraz $y=f(x+a)+b$, gdy dany jest wykres funkcji $y=f(x)$ (P–R) 	<ul style="list-style-type: none"> podać dziedzinę i sporządzać wykres funkcji $f(x)=a/x$, $a \neq 0$ (K) określić położenie gałęzi hiperboli w zależności od a (K) określić przedziały monotoniczności funkcji $f(x)=a/x$, $a \neq 0$ (K) dopasować wzór do wykresu funkcji i odwrotnie (P–R) podać wzór funkcji, która powstanie, gdy wykres funkcji $f(x)=a/x$ przesuniemy równoległe o p jednostek w prawo lub w lewo i o q jednostek do góry lub w dół (P) podać dziedzinę i sporządzać wykres funkcji $f(x)=a/(x-p)+q$, $a \neq 0$ (P) podać równania asymptot i współrzędne punktów przecięcia wykresu funkcji $f(x)=a/(x-p)+q$, $a \neq 0$ z osiami układu (P) określić przedziały monotoniczności

			<p>i argumenty, dla których funkcja $f(x)=a/(x-p) + q, a \neq 0$ przyjmuje wartości dodatnie, ujemne (P)</p> <ul style="list-style-type: none"> • określić wartość parametru, dla którego funkcja $f(x)=a/(x-p) + q, a \neq 0$ spełnia podane warunki (R–W) • określić wzory funkcji, których wykresami są hiperbole spełniające podane warunki (R–W) • rozwiązać zadania z zastosowaniem własności hiperboli (R–D)
Ciągi			
	Uczeń zna:	Uczeń rozumie:	Uczeń potrafi:
Przykłady ciągów	<ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: ciąg, wyrazy ciągu (K) • pojęcia: ciąg skończony, ciąg nieskończony (K) • pojęcie wzoru ogólnego ciągu (K) • pojęcie wzoru rekurencyjnego ciągu (R) • pojęcia: monotoniczność ciągu, ciąg malejący, ciąg rosnący, ciąg stały (R) 	<ul style="list-style-type: none"> • sposób określania ciągu za pomocą wzoru ogólnego (K–P) • sposób określania ciągu za pomocą wzoru rekurencyjnego (R) • algorytm badania monotoniczności ciągu (P) 	<ul style="list-style-type: none"> • zapisać dowolne wyrazy ciągów na podstawie ich wzorów ogólnych (K–P) • podać przykłady ciągów (K–P) • zbadać monotoniczność ciągu na podstawie wzoru ogólnego (P–R) • określić ciąg za pomocą wzoru ogólnego (P–D) • określić ciąg za pomocą wzoru rekurencyjnego (R) • zapisać dowolne wyrazy ciągów na podstawie ich wzorów rekurencyjnych (R) • zbadać monotoniczność ciągu na podstawie wzoru rekurencyjnego (R) • obliczyć sumę k początkowych wyrazów ciągu na podstawie jego wzoru ogólnego (R–D) • obliczyć kolejne wyrazy ciągu oraz określić ogólny wzór ciągu na podstawie danego wzoru na sumę n początkowych wyrazów ciągu (R) • znaleźć wzór ogólny ciągu określonego rekurencyjnie (R–W)
Ciągi arytmetyczne	<ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: ciąg arytmetyczny, różnica ciągu arytmetycznego (K) • wzór rekurencyjny i ogólny ciągu arytmetycznego (K) 	<ul style="list-style-type: none"> • własności ciągu arytmetycznego (K) 	<ul style="list-style-type: none"> • obliczyć różnicę i kolejne wyrazy danego ciągu arytmetycznego (K) • sprawdzić, czy podany ciąg jest ciągiem arytmetycznym (K–P) • obliczyć dowolne wyrazy ciągu arytmetycznego, gdy dane są jeden wyraz i różnica ciągu lub dwa dowolne wyrazy tego ciągu (P–R) • podać przykłady ciągów arytmetycznych spełniających zadane warunki (K–P) • zapisać wzory ciągów arytmetycznych (P–R) • sprawdzić, czy dana liczba jest wyrazem danego ciągu arytmetycznego (P–R) • ustalić, ile wyrazów ma dany ciąg

			<p>arytmetyczny (P–R)</p> <ul style="list-style-type: none"> • zapisać wzory ogólne ciągów arytmetycznych określonych rekurencyjnie i odwrotnie (R) • określić wartości parametru, dla którego podane wyrażenia są kolejnymi wyrazami ciągu arytmetycznego (R) • rozwiązać zadania dotyczące ciągów arytmetycznych (R–D)
Suma wyrazów ciągu arytmetycznego	<ul style="list-style-type: none"> • wzór na sumę n początkowych wyrazów ciągu arytmetycznego (K) 		<ul style="list-style-type: none"> • obliczyć sumę kolejnych wyrazów ciągu arytmetycznego (K–R) • określić liczbę wyrazów ciągu arytmetycznego spełniających warunek na ich sumę (P–D) • rozwiązać równania, w których jedna strona jest sumą wyrazów ciągu arytmetycznego (R–D) • uzasadnić wskazane tezy (R–D)
Ciągi geometryczne	<ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: ciąg geometryczny, iloraz ciągu geometrycznego (K) • wzór rekurencyjny i ogólny ciągu geometrycznego (K) • pojęcie średniej geometrycznej dwóch liczb nieujemnych (P) 	<ul style="list-style-type: none"> • własności ciągu geometrycznego (K) 	<ul style="list-style-type: none"> • obliczyć ilorazy oraz kolejne wyrazy ciągów geometrycznych (K–P) • sprawdzić, czy podany ciąg jest ciągiem geometrycznym (K–P) • zapisać dowolne wyrazy ciągu geometrycznego, gdy dany jest: <ul style="list-style-type: none"> – iloraz i wyraz tego ciągu (P) – dwa wyrazy ciągu geometrycznego (P–R) • sprawdzić, czy dana liczba jest wyrazem danego ciągu geometrycznego (P–R) • określić monotoniczność ciągów geometrycznych (R) • zapisać wzory ogólne ciągów geometrycznych określonych rekurencyjnie i odwrotnie (R–D) • obliczyć wartości zmiennych, które wraz z danymi liczbami tworzą ciąg geometryczny (R–D) • rozwiązać zadania dotyczące ciągów geometrycznych (R–W)
Suma wyrazów ciągu geometrycznego	<ul style="list-style-type: none"> • wzór na sumę n początkowych wyrazów ciągu geometrycznego (K) 		<ul style="list-style-type: none"> • obliczyć sumę kolejnych wyrazów ciągu geometrycznego (P–R)
Procent składany	<ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: procent prosty, procent składany (P) 	<ul style="list-style-type: none"> • różnicę pomiędzy procentem prostym a procentem składanym (P) 	<ul style="list-style-type: none"> • rozwiązać zadania z zastosowaniem procentu prostego i składanego (P–R) • rozwiązać zadania z zastosowaniem procentu prostego i składanego (R–W)
Figury podobne			
	Uczeń zna:	Uczeń rozumie:	Uczeń potrafi:
Twierdzenie Talesa	<ul style="list-style-type: none"> • Twierdzenie Talesa (K) • Twierdzenie odwrotne 	<ul style="list-style-type: none"> • Dowód twierdzenia Talesa (P) 	<ul style="list-style-type: none"> • zastosować twierdzenie Talesa w zadaniach rachunkowych (K–R)

i twierdzenie odwrotne do twierdzenia Talesa	do twierdzenia Talesa (K)	• Dowód twierdzenia odwrotnego do twierdzenia Talesa (P)	<ul style="list-style-type: none"> • zastosować twierdzenie Talesa w zadaniach konstrukcyjnych (P–R) • zastosować twierdzenie odwrotne do twierdzenia Talesa w zadaniach rachunkowych (P–R) • rozwiązać zadania z zastosowaniem twierdzenia Talesa i twierdzenia do niego odwrotnego (R–D) • uzasadnić wskazane tezy (R–D)
Wielokąty podobne	<ul style="list-style-type: none"> • pojęcie figur podobnych (K) • pojęcie skali podobieństwa (K) • własności figur podobnych (K) 	• własności figur podobnych (K)	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznać figury podobne (K–P) • ustalić miary kątów figur podobnych (P) • znaleźć długości boków wielokątów podobnych, gdy dana jest skala podobieństwa i odwrotnie (K–R) • rozwiązać zadania z zastosowaniem własności podobieństwa (R–D) • uzasadnić wskazane tezy (R–D)
Cechy podobieństwa trójkątów	• cechy podobieństwa trójkątów (K)	• cechy podobieństwa trójkątów (K)	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznać trójkąty podobne (K–P) • znaleźć skalę podobieństwa trójkątów podobnych (P–R) • rozwiązać zadania z zastosowaniem cech podobieństwa trójkątów (P–R) • rozwiązać zadania z zastosowaniem cech podobieństwa trójkątów (R–D) • uzasadnić wskazane tezy (R–D)
Cechy podobieństwa trójkątów (cd.)			<ul style="list-style-type: none"> • rozwiązać zadania z zastosowaniem cech podobieństwa trójkątów (P–R) • rozwiązać zadania z zastosowaniem cech podobieństwa trójkątów (R–D) • uzasadnić wskazane tezy (R–D)
Pola figur podobnych	• zależność między stosunkiem pól figur podobnych a skalą podobieństwa (K)	• zależność między stosunkiem pól figur podobnych a skalą podobieństwa (K)	<ul style="list-style-type: none"> • obliczyć pola figur podobnych, korzystając z rysunku lub opisu (P–R) • obliczyć skalę podobieństwa, gdy dane są pola figur podobnych (P–R) • rozwiązać zadania dotyczące pól figur podobnych (R–D)

Stereometria

	Uczeń zna:	Uczeń rozumie:	Uczeń potrafi:
Wielościany i inne figury przestrzenne	<ul style="list-style-type: none"> • definicję figury wypukłej (K) • definicję wielościanu foremego (R) • definicję czworościanu foremnego i sześcianu (K) • definicję ośmiościanu foremnego, dwunastościanu foremnego, dwudziestościanu foremnego (P) 	<ul style="list-style-type: none"> • pojęcie figury wypukłej (K) • pojęcia czworościan foremny i sześcian (K) • pojęcia: ośmiościan foremny, dwunastościan foremny, dwudziestościan foremny (P) 	<ul style="list-style-type: none"> • narysować rzuty wielościanów (K–D) • obliczyć pola powierzchni i objętości wielościanów powstałych w wyniku doklejenia lub odcięcia od graniastosłupa (ostrosłupa) innego graniastosłupa lub ostrosłupa (P–D) • obliczyć pola powierzchni i objętości wielościanów foremnych (P–R) • obliczyć długości odcinków w wielościanach foremnych (P–R) • rozwiązać zadania z zastosowaniem obliczania pól powierzchni i objętości

	<ul style="list-style-type: none"> zasadę obliczania pola powierzchni i objętości wielościanu (P) 		<ul style="list-style-type: none"> wielościanów (R–W) wyznaczyć długości odcinków w wielościanach foremnych (P–D)
Figury obrotowe i inne figury przestrzenne	<ul style="list-style-type: none"> wzory na obliczanie pól powierzchni i objętości walca, stożka i kuli (K) 	<ul style="list-style-type: none"> pojęcie bryły obrotowej (P) 	<ul style="list-style-type: none"> narysować rzuty walca, stożka i kuli (K) obliczyć pole i objętość brył obrotowych (K) rozwiązać zadania na obliczanie pól powierzchni i objętości brył wpisanych w walec (stożek lub kulę) oraz opisanych na walcu (stożku lub kuli) (R–W) rozwiązać zadania na obliczanie pól powierzchni i objętości brył obrotowych wpisanych w graniastosłup (ostrosłup) i opisanych na graniastosłupie (ostrosłupie) (R–W)
Proste i płaszczyzny w przestrzeni	<ul style="list-style-type: none"> pojęcia: proste równoległe w przestrzeni, proste prostopadłe w przestrzeni, proste skośne (K) pojęcie prostej prostopadłej do płaszczyzny (K) pojęcia: kąt dwuścienny, kąt między prostą a płaszczyzną (K) 	<ul style="list-style-type: none"> różnicę pomiędzy prostymi prostopadłymi w przestrzeni a prostymi skośnymi (P) 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać kąty między odcinkami oraz kąty między odcinkami i ścianami w graniastosłupach i ostrosłupach (K–P) wskazać kąty między ścianami graniastosłupów i ostrosłupów (P–D) wyznaczyć miary kątów między <ul style="list-style-type: none"> odcinkami (K–P) odcinkami i ścianami (P–R) ścianami (R) graniastosłupów i ostrosłupów obliczyć pole powierzchni i objętość graniastosłupa lub ostrosłupa na podstawie: <ul style="list-style-type: none"> rysunku (P–R), opisu (P–D) rozwiązać zadania z wykorzystaniem obliczania miar kątów między odcinkami, miar kątów między odcinkami i ścianami oraz między ścianami graniastosłupów i ostrosłupów (R–W) uzasadnić wskazane tezy (R–D)
Przekroje graniastosłupów	<ul style="list-style-type: none"> definicję przekroju bryły (P) 	<ul style="list-style-type: none"> pojęcie przekroju prostopadłościanu (P) 	<ul style="list-style-type: none"> narysować przekrój prostopadłościanu płaszczyzną przechodzącą przez dane odcinki, punkty (P) obliczyć pole przekroju zaznaczonego na rzucie prostopadłościanu (P–R) obliczyć pole przekroju, którego odcinki zaznaczone są na siatce prostopadłościanu (R–D) wyznaczyć i obliczyć pole przekroju prostopadłościanu (R–D)
Bryły podobne	<ul style="list-style-type: none"> zależność między stosunkiem objętości brył 		<ul style="list-style-type: none"> obliczyć pole i objętość brył podobnych (K)

	podobnych a skalą podobieństwa (K)		<ul style="list-style-type: none"> • obliczyć pole i objętość brył powstałych poprzez odcięcie ich części (P–R) • obliczyć objętość brył powstałych ze sklejenia ze sobą części stożków i walców, oraz w wyniku wycięcia walców z części stożków (R–D)
Statystyka			
	Uczeń zna:	Uczeń rozumie:	Uczeń potrafi:
Przybliżenia	<ul style="list-style-type: none"> • sposoby zaokrąglania liczb (K) • definicję błędu bezwzględnego (K) • definicję błędu względnego (K) 	<ul style="list-style-type: none"> • potrzebę zaokrąglania liczb (K) • różnicę między błędem bezwzględnym a błędem względnym (P) 	<ul style="list-style-type: none"> • wykonać obliczenia na liczbach rzeczywistych oraz szacować różne wielkości i wyniki działań (P–R) • obliczyć błędy bezwzględne i błędy względne przybliżeń (P) • obliczyć dokładne wartości, znając błąd bezwzględny oraz rodzaj przybliżenia (P–R)
Średnia arytmetyczna, mediana, dominanta	<ul style="list-style-type: none"> • pojęcie średniej arytmetycznej (K) • pojęcia: mediana, dominanta (K) • sposoby wyznaczania mediany (K–P) • pojęcie: skala centylowa (P) • pojęcia: dolny kwartył, górny kwartył, rozstęp danych, rozstęp międzykwartyłowy (D) 	<ul style="list-style-type: none"> • pojęcie średniej arytmetycznej (K) • pojęcia: mediana, dominanta (K) • celowość stosowania skali centylowej (P) • pojęcia: dolny kwartył, górny kwartył, rozstęp danych, rozstęp międzykwartyłowy (D) 	<ul style="list-style-type: none"> • obliczyć średnią arytmetyczną, medianę i dominantę zestawu danych (K–R) • rozwiązać zadania z zastosowaniem obliczania średniej arytmetycznej, mediany i dominanty (P–R) • stosować skalę centylową (P–R) • rozwiązać zadania z zastosowaniem obliczania średniej arytmetycznej, mediany i dominanty (D) • narysować diagramy pudełkowe oraz obliczyć dolny i górny kwartył, rozstęp danych i rozstęp międzykwartyłowy (D) • rozwiązać zadania z zastosowaniem obliczania dolnego i górnego kwartyła oraz rozstępu danych i rozstępu międzykwartyłowego (D–W)
Średnia ważona	<ul style="list-style-type: none"> • pojęcie średniej ważonej (K) • wzór na obliczanie średniej ważonej (P) 	<ul style="list-style-type: none"> • potrzebę stosowania średniej ważonej (K) 	<ul style="list-style-type: none"> • obliczyć średnie ważone zestawu danych (P–R) • rozwiązać zadania z zastosowaniem obliczania średniej ważonej (P–R) • rozwiązać zadania z zastosowaniem obliczania średniej ważonej (D)
Odchylenie standardowe	<ul style="list-style-type: none"> • pojęcie odchylenia standardowego (P) • wzór na obliczanie odchylenia standardowego (P) 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretację wartości średniej i odchylenia standardowego (P) 	<ul style="list-style-type: none"> • obliczyć odchylenie standardowe (P) • zinterpretować wartości średnie i odchylenie standardowe (P) • rozwiązać zadania z zastosowaniem obliczania odchylenia standardowego (P–R) • rozwiązać zadania z zastosowaniem obliczania odchylenia standardowego (D)